

Handläggare
Fredrik Nilsson
0705 940534

Till
Stockholms stad
Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Yttrande om underlag för behovsbedömning för detaljplan, fastigheten Burmanstorp 1 m.fl. i stadsdelen Farsta, Stockholms stad

Storstockholms brandförsvär (SSBF) har av stadsbyggnadskontoret (SBK) fått möjlighet till yttrande avseende rubricerat ärende. Detta yttrande behandlar hantering av olycksrisker samt möjlighet till räddningsinsatser. Olycksrisker samt möjlighet till räddningsinsats ska beaktas i planprocessen för att tillgodose krav på hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Olycksrisker är dessutom att betrakta som en olägenhet enligt miljöbalken (SFS 1998:808) och ska beaktas i behovsbedömningar för planer och program samt eventuella miljökonsekvensbeskrivningar (MKB).

Hantering av olycksrisker¹

När ett planärende inkommer som remiss för första gången till SSBF utförs en övergripande riskidentifiering avseende olycksrisker inom planområdet och i dess närhet. Denna riskidentifiering utgår ifrån de databaser² SSBF har till förfogande samt den lokalkännedom SSBF har kring området. Följande typer av olycksrisker har SSBF beaktat vid denna riskidentifiering:

- Transport av farligt gods (väg/järnväg)
- Riskfylld verksamhet³
- Översvämning
- Suicidrisk

Utifrån riskidentifieringen har SSBF funnit att aktuellt planområde ligger i närheten av Nynäsvägen.

I övrigt har SSBF ingen kännedom om några ytterligare riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedöms kunna påverka planområdet i sådan omfattning att de behöver utredas vidare.

¹ Vad gäller termer och definitioner gällande riskhantering utgår SSBF från SS-ISO 31000:2009, Riskhantering – Principer och riktlinjer.

² SSBF:s databaser IKAROS och HELIOS samt Länsstyrelsens GIS-databas (tillgänglig via internet), utdrag 2016-05-10

³ Med riskfylld verksamhet menas verksamheter som innefattas av lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (SFS 1999:381), lag om skydd mot olyckor 2 kap, 4§ (SFS 2003:779) eller verksamheter som hanterar större mängder brandfarliga eller explosiva varor enligt lag om brandfarliga och explosiva varor (SFS 2010:1011).

Transport av farligt gods

Enligt Länsstyrelsens^{4, 5} riktlinjer ska riskhanteringsprocessen beaktas i framtagandet av detaljplaner inom 150 meters avstånd från farligt gods-leder. Länsstyrelsen har även angivna rekommendationer avseende skyddsavstånd som riskreducerande åtgärd vilket kan vara vägledande i SBK:s riskbedömning. För aktuell typ av bebyggelse rekommenderar Länsstyrelsen ett skyddsavstånd som riskreducerande åtgärd om 75 meter från väggkant. Detta avstånd kan minskas om risknivån visas vara låg alternativt om kompletterande riskreducerande åtgärder införs. Däremot rekommenderar Länsstyrelsen en bebyggelsefri zon om minst 25 meter från väggkant med transport av farligt gods, oavsett risknivå.

SSBF:s kommentar gällande befarad risknivå

SSBF anser att det är positivt att SBK har anlitat en riskkonsult för att hantera riskfrågorna kring planområdet. Med hänsyn till det korta avståndet mellan Nynäsvägen och planområde rekommenderar SSBF att en detaljerad riskbedömning utförs inom ramen för denna detaljplan.

Riskbedömningens detaljnivå bör speglas utifrån den befarade risken, det vill säga om risknivån befaras vara hög bör riskbedömningen med tillhörande analys vara av detaljerad karaktär och vice versa.

Vid en detaljerad riskbedömning rekommenderar SSBF att denna bör innehålla *både* en kvalitativ och en kvantitativ bedömning av risknivåns storlek. I redovisningen av risk bör risknivån beskrivas som individrisk samt samhällsrisk⁶. Dessa bör sedan jämföras mot ett på förhand givet acceptanskriterium. Där riskreducerande åtgärder föreslås bör dessa verifieras att de ger avsett skydd⁷.

Riskbedömningar i detaljplaneprocessen ska ta hänsyn till hela detaljplaneområdet och vid beräkning av samhällsrisk bör alla personer som kan förolyckas på grund av olycka ingå i analysen (även utanför detaljplaneområdet). Befintlig bebyggelse påverkas inte av retroaktiva krav vid detaljplaneändring. Detta innebär dock inte att befintliga verksamheter och byggnader kan utgöra referens för acceptabel risk eller exkluderas från riskbedömningen.

Skyddsåtgärder som bedöms nödvändiga utifrån upprättad riskbedömning bör alltid om möjligt skrivas in som planbestämmelse i plankarta. Detta för att skyddsåtgärden ska bli juridiskt bindande och vara giltig över tid.

⁴ Riskhantering i detaljplaneprocessen, Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län, september 2006.

⁵ Riskhänsyn vid nybebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer. Rapport 2000:1, Länsstyrelsen i Stockholms län.

⁶ Riskanalyser i detaljplaneprocessen – vem, vad, när & hur? Rapport nr 15:2003, Länsstyrelsen i Stockholms län.

⁷ Riktlinjer för riskanalyser som beslutsunderlag. Faktablad nr 4:2003, Länsstyrelsen i Stockholms län.

SSBF menar att skola utgör särskilt skyddsvärd bebyggelse ur ett riskperspektiv. Detta bör beaktas i eventuell riskbedömning samt då SBK tar beslut i frågan om marken är lämplig för aktuell bebyggelse ur ett olycksriskperspektiv.

I planhandlingarna nämns att ambitionen är att stadsbebyggelsen i Farsta ska närma sig Nynäsvägen och utgöra en välkomnande entré till stadsdelen. SSBF anser att detta behöver ställas i relation till den risk som Nynäsvägen utgör mot planområdet.

I slutändan är det SBK som tar beslutet huruvida risknivån inom planområdet kan accepteras samt vilka riskreducerande åtgärder som ska krävas. Riskbedömningar utförda av konsulter utgör endast ett underlag för SBK:s beslut. Det är därför mycket viktigt att SBK förstår innebörden i riskbedömningarnas slutsatser. SSBF kan hjälpa till med att tolka riskbedömningar utförda av externa parter.

Möjlighet till räddningsinsatser

Framkomlighet/Tillgänglighet

I samband med släckinsats måste framkomlighet till byggnader för SSBF:s räddningsfordon beaktas. Enligt Boverkets byggregler⁸ bör avståndet mellan körbar väg och byggnadens angreppspunkt för räddningsinsats inte överstiga 50 meter. Med angreppspunkt för räddningsinsats menas entréer/tillträdesvägar till byggnadens olika delar. Detta är i grunden en projekteringsfråga, men den bör möjliggöras i plan.

För att SSBF:s fordon ska kunna framföras krävs normalt BK2-väg. Ibland behöver så kallade räddningsvägar upprättas för att räddningstjänstens fordon ska kunna nå fram till byggnader. I SSBF:s vägledningsdokument VL2014-09⁹ beskrivs de förutsättningar som krävs för en räddningsväg.

I planhandlingarna nämns "shared space"-lösningar för gatumiljö samt att gatorna ska utformas till förmån för cykel- och gångtrafik. Det behöver säkerställas att räddningstjänstens framkomlighet inte försämras till följd av dessa trafiklösningar.

Om ett garage under jord etableras inom området bör det tas hänsyn till om garagetaket avses vara körbart för tyngre räddningsfordon. Med hänsyn till garagets placering kan det bli nödvändigt att garaget är körbart för att framkomlighet till bebyggelsen ska vara fullgod. Om garaget inte avses vara körbart, och framkomlighet ändå kan tillgodoses, krävs att detta markeras – antingen genom tydlig skyltning alternativt att räddningsfordon hindras att köra över garaget.

⁸ BBR 22, BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2015:3

⁹ VL-2014-09 Utrymning via räddningstjänstens utrustning, kan laddas ned via internet: <http://www.storstockholm.brand.se/dokumentcenter/vagledningsdokument>

Stegutrymning/Åtkomlighet

Enligt tillgängligt underlag bedömer SSBF det som troligt att räddningstjänstens utrustning kommer nyttjas vid alternativ utrymning från den planerade bebyggelsen. Om så är fallet bör det i planprocessen säkerställas att framkomlighet och åtkomlighet för SSBF:s stegutrustning är möjlig. Detta kräver även att uppställningsplatser för höjdfordon eller bärbara stegar anordnas. SSBF:s möjligheter att hjälpa till vid stegutrymning beskrivs närmare i vägledningsdokument VL2014-09¹⁰.

Brandvatten

Vid planering av ny bebyggelse behöver hänsyn tas till tillgång av brandvatten. Utifrån SSBF:s underlag ser det ut som att brandpostsystemet i området är glest. SSBF anser därför att behovet av nya brandposter vid området bör ses över inom ramen för planen. För ett konventionellt brandpostsystem rekommenderar SSBF ett avstånd om 75 meter från brandpost till uppställningsplats för räddningsfordon, dvs. 150 meter mellan två brandposter. Mer information om SSBF:s syn gällande brandvatten finns i vägledningsdokument VL 2014-12¹¹.

Övrigt

SSBF rekommenderar fortsatt samverkan kring riskfrågorna om det finns osäkerhet i hur ovanstående yttrande ska beaktas i resterande del av planprocessen.

Underlag för yttrande

Som underlag för yttrandet har SSBF tagit del av följande handlingar:

- Startpromemoria för planläggning av fastigheten Burmanstorp 1 m.fl. i stadsdelen Farsta. Stadsbyggnadskontoret. 2016-02-22.

Intern kvalitetssäkring

Detta yttrande har granskats internt av annan handläggare inom SSBF. Internkontrollant för detta yttrande är Erik Öberg, civilingenjör riskhantering/brandingenjör.

Storstockholms brandförsvär

Fredrik Nilsson
brandingenjör

¹⁰ VL-2014-09 Utrymning via räddningstjänstens utrustning, kan laddas ned via internet: <http://www.storstockholm.brand.se/dokumentcenter/vagledningsdokument>

¹¹ VL-2014-12 Brandvatten, kan laddas ned via internet: <http://www.storstockholm.brand.se/dokumentcenter/vagledningsdokument>